

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

2.Furtum quale ad peccatum, vbi de furtis minutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

LIBER XXXIV.
SEPTIMUM ET DECIMUM
DECALOGI PRÆCEPTUM.

HABETVR hoc Præceptum Exo. 20. Non furtum facies. Ad cuius expositionem ostendam, quid furtum, quale peccatum, quenam quantitas ad lethale sufficiat, quæ modis committatur. Subiiciam de furto filii familiæ, uxoris, famulorum, ac Regularium tractationem. Nomine autem furti in presenti solum intelligo iniustam rei acceptionem: iniustam autem retentionem, quæ restitutioni obnoxia est, materiam de usuris, reliqua, quæ ab aliquibus Doctoribus hic elucidantur, in sextum Volumen de Iustitia & Iure proximum sciungo.

SECTIO PRIMA.

De Præcepto Septimo, ac Decimo Decalogi receptiores
sine lite Sententiæ.

CAPVT I.

Quid sit Furtum?

FURTUM est occulta rei aliene acceptione, domino rationabiliter inuito. Dicitur occulta, ut à rapina, & aliis iniustis acceptionibus per iniquos contractus, quæ sunt domino sciente, ac vidente, distinguatur. Dicitur rei aliene, quia acceptio rei tuæ, quæ apud alium est, non est furtum, saltem quæ inas, quamvis possit esse furtum, quatenus res illa sit alteri commodata, vel oppignorata. Dicitur domino inuito, quia si crederes, dominum ratum habere, & non dissentire, furtum non esset. Additur rationabiliter, ut innuatur, non committi furtum ab eo, qui aliquid aufert, quando dominus est rationabiliter inuitus: verbi gratia, quando aliquid per modum iustæ compensationis, vel in extrema necessitate accipitur. D. Thom. 2. 2. question. 66. articulo tertio, Sylui. ibi, Reginald. libro vigesimo tertio numero decimo, Lessi. libro secundo. Escob. & Menz. Theol. Moral. Tom. IV.

capite 12. dubio primo. Nauar. sum. capite 17. numero 1.

Furtum, & rapina differunt specie in ratione iniuriæ, quia rapina incurrit violentiam, Furtum, & quæ sit domino scienti, quam furtum exclu- rapina diff- dit. Ab iniuria verò, quæ sit per iniquos con- ferunt spe- tractus, furtum, & rapina differunt; quia cie; & in furto, & rapina patitur dominus damnum ratione in- omnino inuoluntariè, nempe per ignoran- iniuria- tiam, vel per vim: in contractibus autem patitur damnum inuoluntariè mixtim; si sciat contractus iniquitatem. Medina Codic. de rebus resipien. qm. 4. Sylui. 2. 2. qu. 66. art. 4. Sayr. in Clau. l. 9. cap. 13. num. 9. & 10; ex D. Tho. 2. 2. qu. 66. art. 4.

CAPVT II.

Furtum quale peccatum, Vbi de
furtis minutis.

FURTUM ex genere suo est peccatum mortale. Quia infert proximo nocumentum, quod suo ex- ge- est.

nere mortale
est furum,
quomodo
possit fieri ve-
niale.

est contra charitatem. Attamen fieri potest, ut sit tantum veniale, scilicet ex indeliberatione, & paruitate materie, & quando dominus non est iniurus quoad substantiam rei accepta, sed solum quoad modum. Unde fit, ut filius clam accipiens aliquid à patre, vel auo, & xor à matre, nepos à patruo, vel amicus ab amico liberali, ac benigno sapius à mortali excusetur, quando verosimiliter ob iustam causam creditur dominus concessurus, si peteretur. D. Tho. 2. 2. q. 65. a. 6. Sylui. ibi. Bonac. de contr. d. 2. q. 8. pun. 1. n. 6. Sayr. in Clavi. 9. cap. 14. & alij communiter.

4
Potest fur-
tum veniale
fieri mortale
ratione nota-
bilis damni.

Fortum, quod est veniale ex paruitate materie, potest fieri mortale ratione notabilis damni, vel altius causa concurrentis: v. g. si quis tutori scias furripit, vel factori pecus, nec possint aliunde habere. Unde si cupiam auferas rem parui momenti, quam tamé ille magni facit, te cognoscente, & propter quam valde ille perturbabitur: non erit peccatum lethale in specie furti, sed in specie damnificationis iniusta. Si autem fur sciat, talé solere preterire, impre- cari, blasphemare, erit peccatum scandali per- tinens ad eam peccati speciem, cuius sciebat suo furto, etsi exiguo, se fore causam. Valent. tom. 3. d. 5. qu. 10. punct. 5. Sotus de iust. l. 5. qu. 3. art. 3. Sayr. in Clavi. lib. 9. c. 15. n. 15. Ludou. Lop. par. 1. Instru. cap. 93.

5
Maior requi-
ritur quanti-
tas ad pecca-
tum mortale
furti, quando
quis eidem
magnis tem-
poris inter-
uallis subtra-
hit.

Certe maior requiritur quantitas ad pecca- tum mortale furti, quando quis eidem magnis temporis intervallis subtrahit parvis furtis, & non ex industria, sed per occasionem; quam dum brevi tempore, & ex industria, vel simul accipit. Quia homines minus aegre ferunt, sibi auferri longo intervallo, & calu quædam mi- nima etiam ad notabilem quantitatem, quam eandem quantitatem simul, vel partes de in- dustria. Unde qui auferendo decem, verbi gratia, ab eodem simul vel per partes de in- dustria lethaliter delinquit: requirentur 15, vel 16, aut etiam 20, ut quis sub peccato mor- tali teneatur restituere per minuta furta fortui- ta acquisita, præsertim si longis intervallis sint facta. Lessi. libro 2. capite 12. dub. 8. nu- mero 46. Megala 2. 2. libro 2. capite 1. quæst. 3. numero 36. Diana par. 1. tractat. 6. resol. 34. Nauar. sum. capite 17. numero 139. Bona- cin. de contr. d. 2. quæstion. 8. punct. 1. numero nono.

6
Furans mi-
nima à pluri-
bus cum in-
tentione ac-
cipiendi nota-
bilem quan-
tatem, pec-
cat lethali-
ter.

Capiens minima à pluribus cum intentione coaceruandi notabilem quantitatem, pec- cat mortaliter illa intentione, & quovis exter- no furto minuto ex eius vi procedente. Si au- tem ex hisce minutis furtis notabilem acqui- suit quantitatem sub mortali tenetur ad re- stitutionem, modò iniuris dominis id fece- rit. Quia ablatio rei notabilis est peccatum mortale, & sub mortali restituendum à quo ablatum, etiamsi non inferat ei, à quo fue- rit sublatum. Valent. 2. 2. d. 5. quæstion. 10. puncto tertio, Salon. ibi. quæstione sexagesima sexta, articulo sexto, Lessi. libro 2. capite 12. dub. 7. Sylui. 2. 2. qu. 66. art. 6. quæst. 3. concl. 1. Sayr. in Clavi. lib. 9. cap. 15. nu- mero 27.

7
Secus qui per
furta minima
non intendit
rem notabi-
lem acquirere.

Porro qui per furta minuta non intendit notabilem acquirere quantitatem, sed ex oc- casione ea committit: non peccat lethaliter priusquam ad tantam quantitatem perveniat

quæ continuata cum præcedente sit notabilis. Requiritur verò, ut furta paulatim facta mor- taliter continentur, quod fiant aut intentione furandi quantitatem notabilem, aut in eodem genere negotij, & non per magna tem- poris intervalla, aut respectu alicuius commu- nitatis: & tunc iuxta communem Doctorum sententiam ultimum furum implens quanti- tatem notabilem, sit lethale peccatum, quod sub eodem lethale restitutioni esse obnoxium. Valq. 1. 2. to. 1. d. 145. c. 2. Azor. p. 3. l. 5. c. 13. q. 4. Nauarra de restit. l. 3. c. 1. d. 6. n. 51. Diana p. 1. tr. 4. resol. 34. Scio Nauarum sum. c. 17. n. 139. & Lessi. lib. 2. c. 12. dub. 8. n. 4. docere, furum il- lud ultimum per se esse veniale solummodo; sed de intentione voluntariam rei aliene in no- tabili quantitate, quæ tunc inchoatur, esse le- thalem. Unde colligo, posse dari furta solum venialia, quæ sub mortali ad restitutionem obli- gent: quod improbabile non reputam.

Cum plures vni per minuta furta græve in- ferunt damnum, & id fit ex communi consilio, omnes peccant lethaliter, & ad restituo- nem in solidum tenentur. Quia cum singuli ad damnum notabile cooperentur, sequitur forte ex il- lingulis peccare mortaliter, & teneri sub mor- tali ad restitutionem. Et quia singuli simul cum aliis notabilem quantitatem retinent cum damno domini: cum autem hoc damnum no- tabile sit individuum, nec addit maior ratio, cur vnus magis teneatur ad damnum notabi- le, quam alius: sequitur, singulos teneri. Azor. p. 1. lib. 5. c. 3. q. 5. Nauar. 1. 7. num. 130. Sanch. Decal. l. 7. c. 21. num. 19. Turrian. d. 35. dub. 2. & alij communiter.

At si id casu fiat, ita ut alter alterius non sit confcius, nemo lethaliter peccat, neque ad re- stitutionem tenetur. Quia nemo illorum est notabilis damni causa; & quia quando confcius nullus fuit, nequit libere, ac morali- ter, damnum, quod vnus intulit, cum præceden- tibus, aut subsequenibus continuari. Quan- do tamen aduertunt, notabile damnum inferendum ex illis minutis furtis, nulli singuli mortifere delinquant, si suam partem non re- stituant, scilicet, 1. discutimus. Est communis sen- tentia.

An verò nouum peccatum committat, qui post quantitatem notabilem per minima furta sublatam, addit alia parua furta? sub distin- ctione respondeo, si fur dam noua furta com- mittit, doluerit iam de furtis prælapsis, & de- beat restituendi propositum prima opportuni- tate: peccabit solum venialiter, & quando il- la noua furta rursus ad quantitatem notabi- lem ascendent, nouum peccatum lethale per- petrabitur. Quia cum penitentia interrumpat quantitatem præcedentium continuationem, materia subsequens non integrabit vnã quantitatem cum præcedente, & consequenter materia subsequens ut levis non sufficiet ad lethale peccatum, donec de nouo ad notabi- lem quantitatem perveniat, modo furripie- di maiorem quantitatem non adit intertio. At si fur actum voluntatis retinendi alienum in notabili quantitate, non interrumpit, & cum aduertentia præteritorum noua fur- ta leuia committat, mortaliter delin- quet. Quia illa quantitas moraliter con- tinuatur, & fur implicite renouat actum voluntatis

ELSCOBAB

Theol. Moral.

Tom. III. IV

E. IV

Sect. I. De Præcep. 7. & 10. Recep. Sent. 339.

voluntatis retinendi notabilem rem alienam: sed quoties innovatur huiusmodi adus voluntatis toties peccatum novum committitur: Ergo. Lessi. l. 2. c. 1. n. 44. Sanch. Decal. l. 7. c. 21. num. 7. Diana p. 2. tr. 17. resol. 43.

11 Qui aufert leuem quantitatem ab vno, à quo alij notabilem abstulerant, non delinquit lethaliter. Quia non est causa notabilis damni, quod iam ab alio fuerat illatum: vnde furtum ex parte sua in parva est quantitate. Nec enim illa quantitas levis non videtur cum magna quantitate, quam alij abstulerant, continuari & sic damno notabili minime cooperari. Sanch. l. 7. Decal. c. 21. n. 3. Valq. l. 2. d. 146. cap. 2.

12 Qui furto, vel iniuste rem alienam, aut alteri debitam detinet, continuè adu peccat toto eo tempore, quo cum possit, non restituit. Quia non restituendo, lædit continenter proximum ipsam à possessione, & vbi rei suæ, vel debitæ impediens: quæ læsio quò diutius durat, eò maior censetur; moraliter tamen loquendò per illam voluntariam detentionem non fit novum peccatum, sed continuatur antiquum, quod antè per acceptationem fuerat inchoatū. Sotus de iust. l. 4. q. 7. a. 4. Lessi. l. 2. c. 1. 2. dub. 3. num. 11.

13 Tripliciter potest interrumpi illud actuale detentionis iniquæ peccatū, ita ut formaliter nō continetur. Primum ratione ipsius propositi: dum quis scilicet propositū detinendi mutat; constitutis, prima opportunitate restituere. Secundò ratione detentionis externæ, quadd illa in se incipit non esse amplius iniuriōsa, quia facta est, v. g. impossibilis ob penuriā, &c. Tertiò ratione hominij, vel alterius distractionis. Suar. tom. 4. d. 2. l. 2. c. 5. n. 30. Henric. l. 2. c. 5. n. 5. Valq. l. 2. d. 75. c. 3. Bonac. de restit. d. 1. q. 6. p. 1. num. 11. Diana part. 2. tract. 2. resol. 28.

14 Quisquā in extrema necessitate constitutus, potest capere re alienā ad suā egestatē subleuandam. Quia necessitas extrema facit omnia communia. Modò dominus rei in necessitate aequali non existat. Quia in pari causa melior est conditio possidentis. Vnde talis acceptio non est furtum, aut rapina; non enim fit domino iure inuito; qui tenetur consentire, cū egēs ille iure suo utatur. Imò si dominus velit prohibere, potest in extrema necessitate constitutus aduersus illum se tueri, tanquam qui iniuste ab altero inuaderetur: etsi necesse sit, seruatō iustæ defensionis moderamine, impedire tem occidere. D. Tho. 2. 2. q. 66. a. 7. Tolet. l. 5. c. 15. n. 5. Lessi. l. 2. c. 1. 2. dub. 12. Nauat. sum. c. 17. n. 5. Sayr. in Clau. l. 9. c. 14. n. 18. Sylui. 2. 2. q. 66. a. 7.

CAPVT III.

De quantitate ad lethale peccatum sufficiente.

15 Profectò illa quantitas est sufficiens ad mortale peccatum furti, quæ omnibus consideratis, graue infert domino noxamentum, vel notabili priuat utilitate. Vnde non potest in genere taxari, quæ quantitas sit notabilis, sed hæc pro varia personarum, ac locorum conditione, prudentum arbitrio erit statuenda. Quia Esch. & Mend. Theol. Moral. Tom. IV.

quod respectu vnus notabile censetur, respectu alterius modicū reputatur. Valq. Opusc. de rest. cap. 5. §. 1. dub. 5. & alij communiter.

Vnde respectu omnium personarum illud, quæ splendide alunt familiam nummus aureus est materia notabilis sufficiens ad lethale. Quia tale furtum licet non noceat huiusmodi personis quoad victum, videtur tamen notabiliter nocere, quatenus nummus aureus ad alendam familiam inferuit, & potest esse menstruum vnus famuli inferioris Salarium. Respectu Regum aliquid potest adiacere materiæ, vt grauis existat. Respectu mediocriter diuitum, qui ex suis redditibus victitant, quatuor vel quinque Regales quid notabile censetur. Quia illis fere ad vnus diei victum sufficit. Respectu personarum, quæ suo artificio, & opera se sustentant, & dicuntur mechanici tres Regales ad peccatum mortale sufficiunt. Quia inde comode victitant, & hæc sūma fere mercedem diurnam exæquat. Respectu vero pauperis, qui mendicando sibi consulit, vnus Regalis, imò dimidiatus est sufficiens peccati lethalis materia. Denique respectu omnium illam dixerim grauis furti sufficientem esse materiā, quæ ad honestum vnus diei iuxta statum cuiusque victum sufficiens videatur. Medina C. de restit. q. 10. Nauarra de restit. l. 3. c. 1. n. 35. Lessi. l. 2. c. 1. 2. dub. 1. n. 29. & 30. Sayr. in Clau. lib. 9. c. 15. n. 9. Bonac. de contr. d. 2. q. 8. p. 1. n. 7. Regim. l. 23. n. 19. Diana p. 2. tr. 17. resol. 57. Sylui. 2. 2. q. 66. art. 6. conclus. 4. Adnotariū autem ex Nauarra sum. c. 17. n. 4. censi etiam peccare mortaliter illū, qui saltem vno vel altero asse non abest à quantitate exposita. Quia quæ parum distant, nihil distare videntur: & quantitas hæc non mathematicè, sed moraliter est statuenda.

Dixi autē grauem ad lethale peccatum esse materiā illā, quæ ad honestū vnus diei victum cuique sufficiunt. Quia res hæc non potest ex quantitate pecuniæ diffiniri, valor enim pecuniæ non est idem omnium respectu gentium: non ergo qualitas furti potest ab ipsa pecunia censi. Est mortale sit quatuor, aut quinque Regales in Hispania furripere, apud Indos hæc deficit regula, quibus ob aurum, argentique abundantiam vnus Regalis est monetarum infima, vt P. Molina to. 3. de iust. d. 683. aduertit.

CAPVT IV.

De filiorum furtis.

18 Lethaliter delinquit filius, qui notabile suam subripit ex bonis, quorū possessio, & vsum fructū parēs habet, ipso merito inuito. At si filius bona castrensia, vel quasi, accipiat, lem summam mortaliter nō peccat. Quia illorū proprietates, & vsum fructū ad ipsū pertinent. Omnes communiter.

Profectò non idē ceterū notabile in furtis filiorum; quod tale in externorum furtis censetur: sed maior quantitas requiritur, quæ quidem non est eadem respectu omnium: Sed varia pro status, ætatis, personarū, locorum, aliarumq; circumstantiarū conditione, prudētis iudicio. Quia pater nō ita est inuitus circa filiorum furta sicut circa fortū aliorū. Consequenter pro varietate circumstantiarum, vt amoris, indulgentiæ, &c. fieri potest, vt maior quantitas requi-

ff 2